

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคภูมิแพ้ แมลงสาบ

โรคภูมิแพ้แมลงสาบ / บรรณาธิการ นิต์
WD300 1924น 2565 น.1

Barcode *10055165*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

บรรณาธิการ

นิต์ศน์ สุขรุ่ง

อัญชลี ตั้งตรงจิตร

สารบัญ

	หน้าที่
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสัมพันธ์ของการแพ้แมลงสาบกับอาการหอบหืด	2
ความชุกของโรคภูมิแพ้แมลงสาบ	3
เอกสารอ้างอิง	24
บทที่ 2 แมลงสาบ	33
การจำแนกแมลงสาบทางวิทยาศาสตร์	33
ลักษณะรูปร่างของแมลงสาบ	36
วงจรชีวิต (Life cycle) ของแมลงสาบ	47
ชีววิทยาและนิเวศวิทยาของแมลงสาบ	50
ชนิดพันธุ์ของแมลงสาบที่สำคัญและพบบ่อยในประเทศไทย	59
ผลกระทบของแมลงสาบต่อเศรษฐกิจและสาธารณสุข	64
การเพาะเลี้ยงแมลงสาบ (cockroach culture)	68
เอกสารอ้างอิง	77
บทที่ 3 สารก่อภูมิแพ้จากแมลงสาบ	83
สารก่อภูมิแพ้จากแมลงสาบอเมริกัน (<i>Periplaneta americana</i>)	83
สารก่อภูมิแพ้จากแมลงสาบเยอรมัน (<i>Blattella germanica</i>)	92
เอกสารอ้างอิง	96
บทที่ 4 เนื้อเยื่อที่เกี่ยวข้องกับภูมิแพ้แมลงสาบ	105
เยื่อบุและเซลล์ของเยื่อบุ (epithelium and epithelial cells)	105
เยื่อบุทางเดินหายใจ	106
เนื้อเยื่อน้ำเหลืองในทางเดินหายใจ	107
เนื้อเยื่อน้ำเหลืองที่ผิวหนัง (Skin-associated lymphoid tissue; SALT)	111
เอกสารอ้างอิง	114

บทที่ 5	เซลล์ของระบบภูมิคุ้มกันโดยกำเนิดที่เกี่ยวข้องกับภูมิแพ้แมลงสาบ	118
	เซลล์อินเนทลิมฟอยด์ (Innate Lymphoid Cells; ILCs)	118
	นิวโทรฟิล (Neutrophil)	129
	อีโอสิโนฟิล (Eosinophil)	134
	เบโซฟิล (Basophil)	141
	เซลล์มาสต์ (Mast cell)	148
	โมนโนไซต์ (Monocyte)	152
	มาโครฟาจ (Macrophage)	157
	เซลล์เดนดริติก (Dendritic cell)	166
	เอกสารอ้างอิง	179
บทที่ 6	เซลล์ของระบบภูมิคุ้มกันภายหลังที่เกี่ยวข้องกับภูมิแพ้แมลงสาบ	205
	ลิมโฟไซต์ชนิดบี (B lymphocyte; B cell)	205
	เซลล์บีกำกับ (Regulatory B cells; Bregs)	209
	ลิมโฟไซต์ชนิดที หรือ เซลล์ที (T lymphocyte; T cell)	214
	เซลล์ที่ธรรมดาของระบบภูมิคุ้มกันภายหลัง (Conventional adaptive T cells)	217
	เซลล์ที่ฆ่าเซลล์อื่น (Cytotoxic T lymphocyte; CTL/Tc cells; T-killer cells; killer T cells)	237
	เซลล์ที่จดจำ (Memory T cells)	239
	เซลล์ที่กำกับ (Regulatory CD4 ⁺ T cells)	241
	เซลล์ที่คล้ายเซลล์ของระบบภูมิคุ้มกันแต่กำเนิด (Innate like-T cells; ITC)	250
	เอกสารอ้างอิง	255
บทที่ 7	กลไกของระบบภูมิคุ้มกันในการเกิดโรคภูมิแพ้	283
	โรคหืดภูมิแพ้	284
	เยื่อหูทางเดินหายใจและเซลล์ของเยื่อหู	286
	เซลล์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคภูมิแพ้	288
	เอกสารอ้างอิง	299

บทที่ 8	การวินิจฉัยโรคภูมิแพ้	309
	การทดสอบภูมิแพ้ทางผิวหนังด้วยการสะกิด (<i>In vivo</i> skin prick test; SPT)	311
	การตรวจหา IgE ที่จำเพาะต่อสารก่อภูมิแพ้ในซีรัม (<i>In vitro</i> blood test)	313
	การทดสอบการกระตุ้นที่อวัยวะเป้าหมายให้เกิดปฏิกิริยาภูมิแพ้ (Target organ challenge test)	317
	การทดสอบด้วยการกระตุ้นเบโซฟิล (Basophil activation test; BAT)	321
	เอกสารอ้างอิง	325
บทที่ 9	การควบคุมสารก่อภูมิแพ้จากแมลงสาบ	331
	ความสัมพันธ์ของสารก่อภูมิแพ้ของแมลงสาบในสิ่งแวดล้อมกับโรคภูมิแพ้แมลงสาบ	332
	การศึกษาปริมาณสารก่อภูมิแพ้แมลงสาบในสิ่งแวดล้อม	334
	การตรวจวิเคราะห์สารก่อภูมิแพ้ในตัวอย่างฝุ่น	339
	การลดและควบคุมปริมาณสารก่อภูมิแพ้แมลงสาบในที่พักอาศัย	359
	การสำรวจความชุกชุมของแมลงสาบในที่พักอาศัย	372
	การจัดการสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบ้าน	373
	เอกสารอ้างอิง	379
บทที่ 10	การรักษาโรคภูมิแพ้ด้วยวิธีทางวิทยาภูมิคุ้มกันด้วยการใช้สารก่อภูมิแพ้เฉพาะชนิดที่ผู้ป่วยแพ้	387
	กลไกที่เกิดขึ้นจากการรักษาแบบ ASIT	388
	การควบคุมกระบวนการอักเสบภูมิแพ้โดยเซลล์บีกำกับ (Regulatory B cells; Bregs)	390
	วัคซีนที่ใช้รักษาโรคภูมิแพ้แบบ ASIT	394
	วัคซีนรักษาภูมิแพ้แมลงสาบอเมริกันที่ผู้เขียนและทีมวิจัยพัฒนาขึ้น	399
	เอกสารอ้างอิง	403
ดรรชนี		410